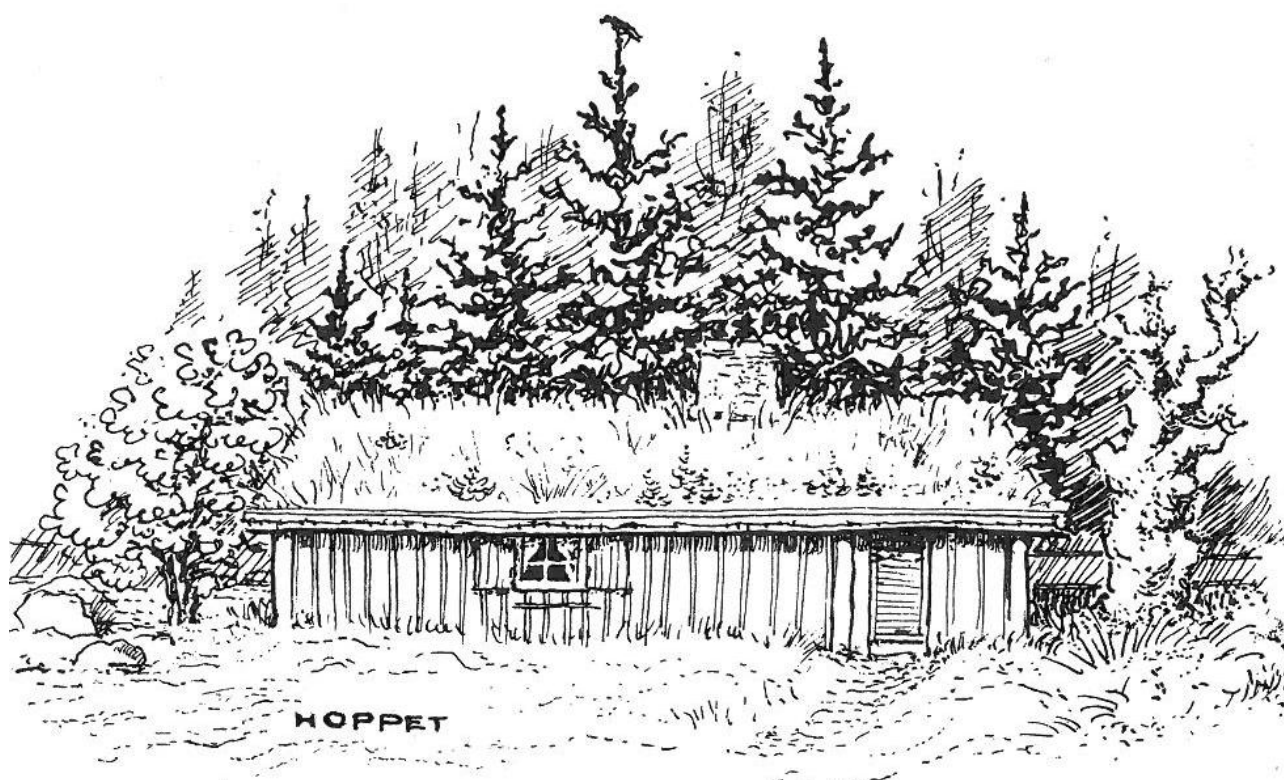

Redovisning vad som gjorts första 30 åren

En berättelse som ingick i Gårdsby boken 1981

GÅRDSBY HEMBYGDSFÖRENING

Från 1951 till 1981

Nedskrivet till föreningens 30 års jubileum 1981

Av Kjell Johansson / Norra Åreda,

som varit styrelsemedlem med från starten!

Gårdsby sockens hembygdsgrd "Hoppet"

är Gårdsby säteri upplåtet, men ej avstyckat område.

1, Ryggåsstuga "Hoppet".

2, Ekebergastugan.

3, Ladugård.

4, Pasta.

5, Toaletter.

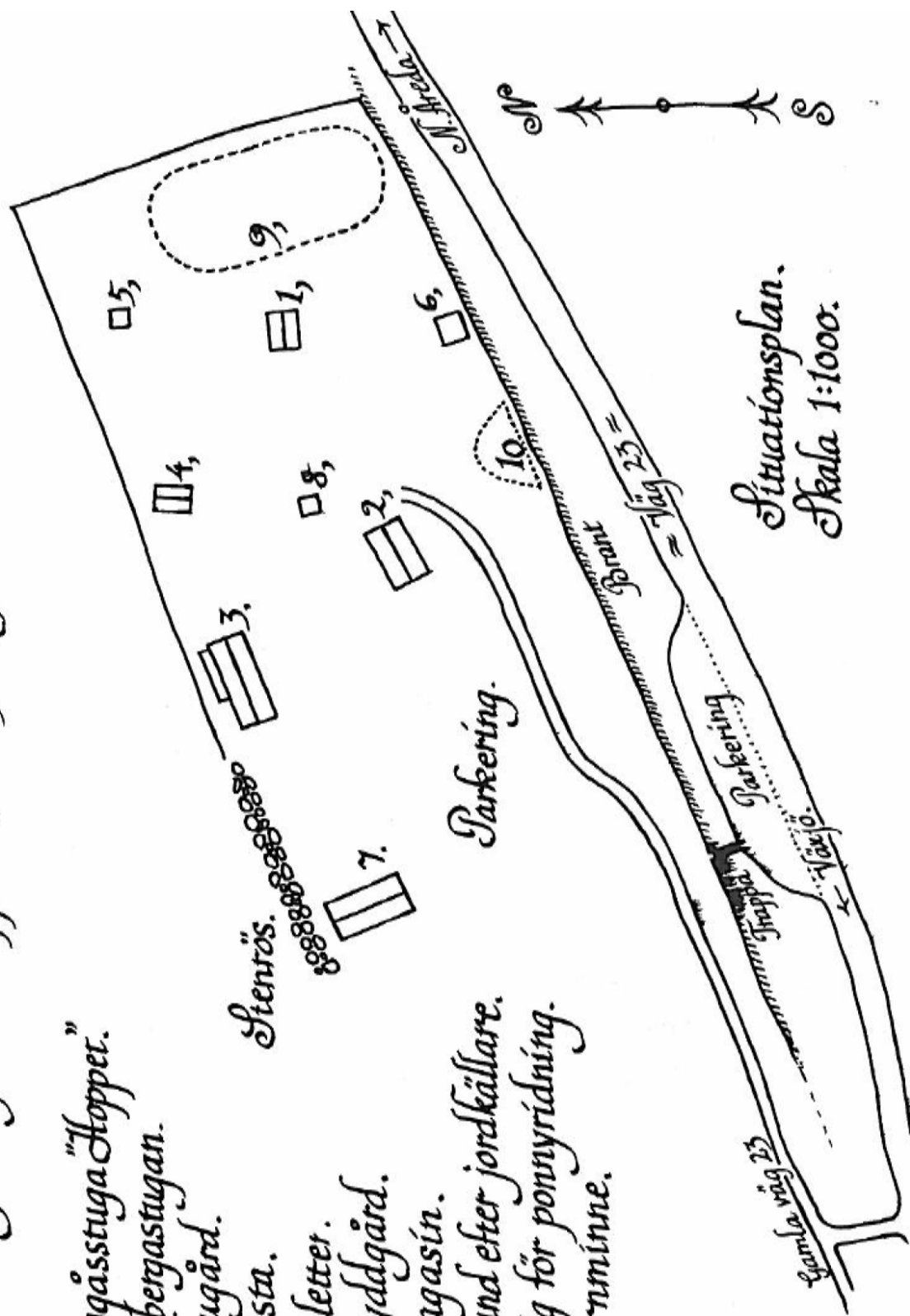
6, Kryddgård.

7, Magasin.

8, Grund efter jordkällare.

9, Stig för ponnyridning.

10, Tornminne.

Situationsplan.
Skala 1:1000.

Historik över föreningen

Vi bildar en förening

Gårdsby sockens hembygdsförening, som i år firar 30-års jubileum, är en arbetsglad och livaktig förening.

Vi har ungefär 425 medlemmar, och många aktiviteter är i gång, som t. ex. insamling av varjehanda föremål och arkivering av gamla handlingar och fotografier från Gårdsby socken. Vidare förekommer kursverksamhet: torpinventering, minnesvård och hantverk.

På senare tid har vi ordnat med linberedning och ljus-stöpning en gång om året, likaså samlas vi till yste, en och ibland två gånger per år.

”Arnö” är ett vidlyftigt arbete, liksom förrådsbyggnaden på Hoppet.

Dessutom har vi de ofta återkommande och mycket uppskattade läsestugekvällarna med uppläsning, dels av föreningens egna medlemmar dels av inbjudna föreläsare. I anslutning till föreläsningarna visas ofta bilder eller filmer. Dessutom förekommer bl. a. musikunderhållning.

Det började alltså år 1951. Vid Gårdsby kommunalfullmäktiges sammanträde den 8 juli uttalades en önskan om att få någon, som kunde och ville skriva Gårdsby sockens historia. Kommunalnämnden fick i uppdrag att undersöka möjligheterna för detta och inkomma med förslag till nästa fullmäktigesammanträde, som skulle hållas i oktober månad.

Vid sammanträdet den 7 oktober meddelade kommunalfullmäktiges ordförande, nämndeman Herman Johansson, Kråkenäsryd, att nämnden inte lyckats finna någon, som var villig att åtaga sig uppdraget att skriva om Gårdsby sockens historia. Men intresset var ganska stort både bland fullmäktiges ledamöter och i kommunalnämnden, och alla var överens om att frågan borde lösas på något sätt. En bidragande orsak till detta intresse var säkerligen den omdiskuterande och nära förestående kommunsammanslagningen. Den innebar, som alla nu vet, att Gårdsby, Söraby, Tjureda och Tolgs kommuner tillsammans skulle bilda Rottne storkommun. Man antog, att de gamla sock-

engränserna därvid skulle komma att utplånas mer eller mindre. Tanken var den, att om en hembygdsförening bildades, skulle denna kunna ta vara på och notera den kultur, som funnits inom Gårdsby socken, samt föra denna kultur vidare till kommande generationer. En hembygdsförening skulle även kunna samla och bevara gamla föremål som möbler, husgerådssaker och redskap, som använts inom Gårdsby socken i gångna tider.

Kommunalfullmäktige beslutade att tillsätta en kommitté på sex personer. Den valda kommittén fick i uppdrag att undersöka, om intresse fanns ute i byarna för att bilda en hembygdsförening.

Den av kommunalfullmäktige valda 6-manna-kommittén hade sitt första sammanträde den 10 november. Man kom då överens om att sända ut listor till samtliga byar inom Gårdsby socken. På dessa listor kunde de, som var intresserade av att bilda en hembygdsförening, skriva sina namn. Samtidigt ombads de att infinna sig i kyrkskolan efter högmässans slut söndagen den 24 november, som var domsöndagen.

Denna dag bjöd på storm och hagelbyar. När högmässan var slut i Gårdsby kyrka, samlades endast ett dussintal sockenbor för att eventuellt bilda en hembygdsförening. De flesta listorna hade kommit in och var undertecknade med ett hundratal namn. Detta visade ju, att intresset för en hembygdsförening var ganska stort inom socknen, och efter en stunds diskussion beslöt de närvarande att bilda en hembygdsförening i Gårdsby socken. Detta framgår av följande utdrag ur föreningens protokollsbok:

”Protokoll för vid möte med intresserade för bildande av hembygdsförening för Gårdsby socken den 24 november 1951.”

Närvarande:

Landstingsman Walfrid Bäckman, Björnamo

Nämndeman Herman Johansson, Kråkenäsryd

Kyrkoherde Erik Persson, Gårdsby

Trävaruhandlare Per Bäckman, Sandsbro

Byggmästare Kjell Johansson, Norra Åreda

Möbelsnickare Ragnar Thaung, Sandsbro

Lantbrukare Lennart Sjögren, Gasslanda

Hemmansägare Janne Johansson, Tofta

Hemmansägare Oscar Petersson, Gasslanda

Folkskollärarinna Sonja Granstrand, Notteryd
Kantor Sture Johansson, Gårdsby
Hemmansägare Emil Gustavsson, Kyrkeryd

§

Att leda dagens förhandlingar valdes landstingsm. Walfrid Bäckman.

§ 2

Kantor Sture Johansson utsågs att föra dagens protokoll.

§ 3

Mötet beslöt enhälligt att bilda en hembygdsförening.

§ 4

Vidare beslöt mötet, att föreningen skulle heta Gårdsby sockens Hembygdsförening.

Förslag till stadgar för föreningen framlades av kantor Sture Johansson. Efter genomgång antogs dessa enhälligt. Av stadgarna framgår bland annat följande:

Styrelsen skall bestå av 8 ledamöter, dessutom skall 8 suppleanter väljas. (År 1960 vidtogs en stadgeändring, så att därefter skall styrelsen bestå av 10 ledamöter). Föreningens ordinarie årsmöte skall hållas senast den 1 juli varje år. I Gårdsby sockens hembygdsförenings första styrelse invaldes följande personer:

Godsägare Kurt Gowenius, Gårdsby
Kyrkoherde Erik Persson, Gårdsby
Kantor Sture Johansson, Gårdsby
Folkskollärarinnan Sonja Granstrand, Notteryd
Landstingsman Walfrid Bäckman, Björnamo
Byggmästare Kjell Johansson, Norra Åreda
Lantbrukare Lennart Sjögren, Gasslanda
Hemmansägare Artur Karlsson, Stojby

Till föreningens ordförande valdes godsägare Gowenius, till sekreterare Sture Johansson och till kassör Sonja Granstrand.

Det fanns många uppgifter för styrelsen att ta itu med, men först och främst ville man ha en tomt och ett eget hus.

Hembygdsföreningen kommer under eget tak

En historisk händelse hade ägt rum i Gårdsby socken år 1951: Den omdiskuterade hembygdsföreningen var en verklighet, interimsstyrelse var vald och skulle fungera till nästkommande årsmöte. Den valda styrelsen började omedelbart arbeta med att söka efter någon lämplig plats – helst i centrum av socknen – där föreningen kunde planera och bygga upp sin tänkta hembygdsgrd. Det var ingen lätt sak för styrelsen att finna något markområde, som för det första låg centralt i socknen och för det andra var möjligt att få arrendera.

Godsägare Kurt Gowenius, ägare till Gårdsby säteri, var mycket välvilligt inställd och behjälplig vid starten av Gårdsby hembygdsförening. Han överlämnade till styrelsen två alternativa markområden, som styrelsen fick fritt välja mellan och även arrendera. Alternativ 1 låg vid Hoppet, där ryggåsstugan var belägen, och alternativ 2 var i bokskogen öster om Gårdsby kyrka – den så kallade Beten.

Styrelsen bestämde sig för alternativ 1, dels därför att den gamla ryggåsstugan med sitt vackra torvtak fanns på detta område, och dels därför att godsägare Gowenius gav föreningen mycket förmånliga villkor. Dessa villkor antogs enhälligt vid sammanträdet den 9 december 1951. De lyder enligt partiell avskrift av protokoll fört vid nämnda sammanträde:

§ 3

”Godsägare Gowenius erbjöd sig att till Gårdsby sockens hembygdsförening på en tid av 49 år utarrendera erforderligt markområde vid torpet Hoppet mot ett engångsarrende om 1 krona, samt att som gåva överlämna den där befintliga ryggåsstugan jämte nödigt material för iordningställande av densamma.”

Ryggåsstugan, som troligen byggdes i början av 1800-talet, var i mindre gott skick och fordrade en grundlig restaurering. Förutom material, som godsägare Gowenius lovat tillhandahålla gratis, fordrades även kontanter till arbetskostnader för snickerier och murningsarbeten. Därför beslöt styrelsen att hos Gårdsby kommunalfullmäktige anhålla om ett grundanslag på 5 000 kronor. Detta skulle användas till anskaffande och ditförande av annan typisk bebyggelse vid hembygdsgrden.

Det sökta anslaget på 5 000 kronor beviljades av Gårdsby kommunalfullmäktige, och det kom in i föreningens kassa den 5 januari 1952. Detta innebar, att föreningen hade ett bra startkapital efter den tidens penningvärde.

Vid sammanträde den 24 februari 1952 bestämdes, att ryggåsstugan skulle restaureras snarast möjligt. Godsägare Gowenius och Kjell Johansson fick i uppdrag att låta utföra restaureringen. Den skulle göras på ett sådant sätt, att stugan bibehöll sitt ursprungliga utseende såväl in- som utvändigt. Samtidigt beviljade styrelsen ett anslag på 1 500 kronor ur föreningens kassa till utbetalning av arbetslöner.

För vissa arbetens utförande anlätades följande yrkesmän: byggmästare Gustav Kroon, Kråkenäs, grundläggare Gunnar Lindau, Kråkenäsryd samt murare Axel Pettersson, Sandsbro. Flera av föreningens medlemmar bidrog dessutom med dagsverken vid näverdragning, torvupptagning till taket, transporter, målning och mycket annat arbete. I samband härmed kan nämnas, att den av godsägare Gowenius ägda ladugården vid Ulvafall delvis hade rasat samman under de stora snömassor, som kommit denna vinter. Arrendejordbruket på gården Ulvafall hade redan tidigare upphört, och ladugården skulle kanske ändå ha rivits. En naturkatastrof är väl sällan till någons förmån, men i detta fall var det Gårdsby hembygdsförening, som blev gynnad av det inträffade. I ladugården fanns nämligen handhuggna bjälkar, timmerträ och annat virke, som passade mycket bra att använda vid renoveringen av ryggåsstugan på Hoppet. Föreningen fick löfte av godsägare Gowenius att hämta så mycket virke, som behövdes till denna. Fördelen med det gamla virket var, att det passade väl ihop med de gamla timmerväggarna i stugan, som delvis var rötskadade och därför måste bytas ut.

Styrelsen hade beslutat, att när ryggåsstugan blivit restaureerad och iordningställd, och om möjligt något möblerad, skulle den invigas, och i samband därmed skulle det bli hembygdsfest. För att ordna med detta valdes en kommitté, som bestod av följande elva personer, enligt föreningens protokoll 24 febr. 1952:

Fru Eva Gowenius, Gårdsby

Målmästare Alvar Svensson, Kråkenäsryd

Kantor Sture Johansson, Gårdsby
Byggmästare Kjell Johansson, Norra Åreda
Fröken Ingrid Sjögren, Hultång
Fröken Inga-Britt Bäckman, Björnamo
Folkskollärare Sonja Granstrand, Notteryd
Herr Åke Olsson, Stojby
Herr Sven Gustavsson, Kråkenäs
Kontorist Bengt Peterson, Sandsbro
Hemmansägare Henning Sjöholm, Heljaryd

Denna kommitté sammanställde ett gediget program för den kommande invigningsdagen.

Söndagen den 14 september 1952 kunde föreningens ordförande, godsägare Gowenius hälsa en stor skara människor välkomna till stuginvigning och föreningens första hembygdsfest. Välkomsthälsning riktades särskilt till museiintendent J. E. Anderbjörk, Växjö, som var dagens talare och förrättade invigningen av ryggåsstugan på Hoppet. Här kan nämnas att denna dags festanordningar inbringade till föreningens kassa ett netto på kronor 825:77. Föreningen hade då 192 medlemmar, årsavgiften var 2 kronor, och den gav alltså en inkomst på 384 kronor för året 1952.

Roteombuden och deras arbete

Vi kan också kalla dem byombud, om vi så vill. När de valdes, togs hänsyn till, att varje rote eller by i Gårdsby socken borde få ett ombud. De nyvalda ombuden voro följande:

För Gasslanda: Hemmansägare Oscar Petersson, Gasslanda

För Stojby: Folkskollärare Ernst Petersson, Stojby

För Sandsbro: Möbelsnickare Ragnar Thaung, Sandsbro

För Tofta: Hemmansägare Janne Johansson, Tofta

För Fylleryd och Notteryd: Hemmansägare Viktor Nilsson, Fylleryd

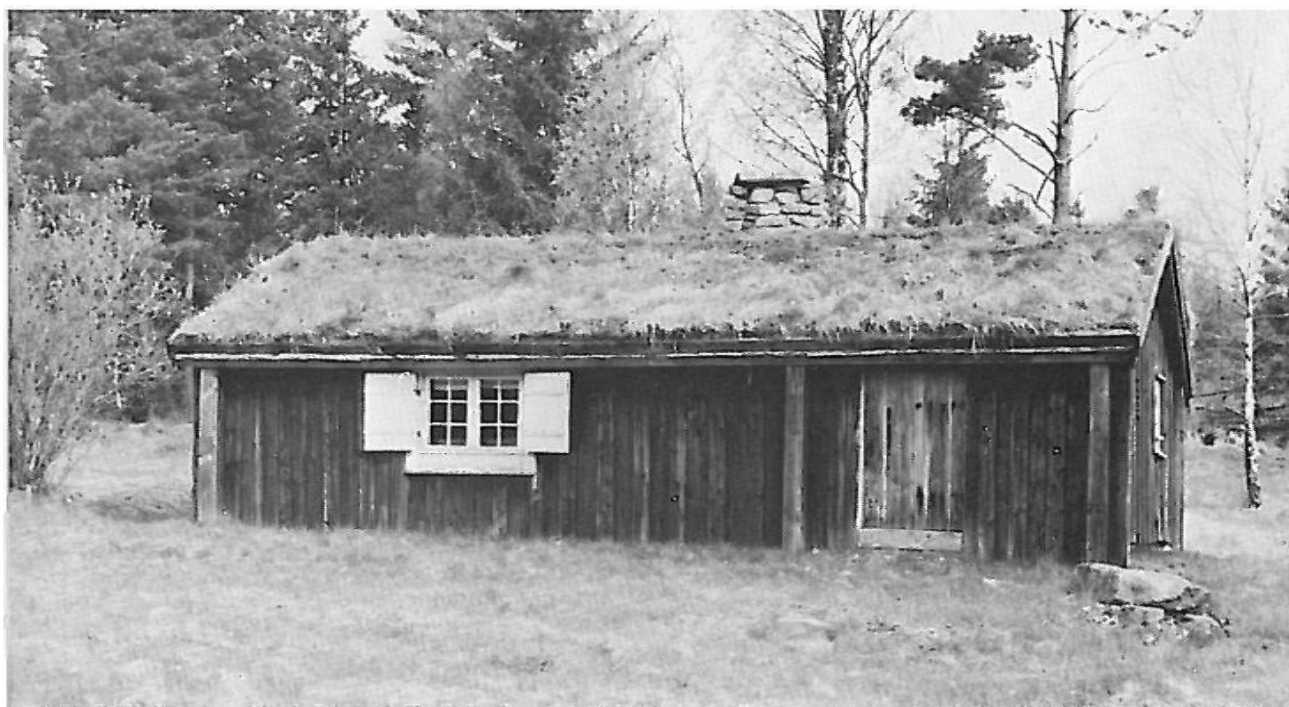
För Vikensved: Hemmansägare Erik Kroon, Vikensved

För Tveta: Hemmansägare Johan Gummesson, Tveta

För Norra Åreda: Hemmansägare Erik Gustafsson, Norra Åreda

För Kråkenäs: Målaremästare Alvar Svensson, Kråkenäsryd

För Gårdsby: Kantor Sture Johansson, Gårdsby

*Backstugan Hoppet, Hembygdsföreningens äldsta stuga.
Foto år 1981.*

Roteombuden har sedan ökat i antal, allt eftersom föreningen vuxit, och de är, när detta skrives, 16 stycken. Roteombuden har till uppgift, att dels ta upp årsavgiften av medlemmarna, dels höra sig för ute i byarna, om några är villiga att skänka saker till föreningen, såsom möbler, husgeråd, redskap och dylikt, som är intressant och värt att bevara för framtiden. Det visade sig ganska snart, att roteombuden var energiska och folk ute i byarna givmilda, så att den lilla ryggåsstugan blev snart trångbodd.

Styrelsen började därför se sig om efter en större stuga, som kunde inköpas och flyttas till Hoppet.

Vår nya stuga

Det kom till styrelsens kännedom, att stugan på Arnö "en ö i sjön Innaren" var till salu för avflyttning. Ägaren till stugan kontaktades, och det begärda priset var 2 000 kronor. Men tiden var knapp, andra spekulanter från kringliggande socknar hade anmält sina intressen och ville köpa stugan. Det är en

parstuga i gott skick och byggd omkring år 1850 och ur flera synpunkter lämplig som hembygdsstuga. Men den är kanske lite svår att flytta, eftersom den måste fraktas över sjön. Styrelsen ville emellertid inte, att stugan skulle flyttas utom socknen. Därför beslutades och uppdrag lämnades till ordförande Gowenius och Kjell Johansson att å föreningens vägnar inköpa stugan för 2 000 kronor. Detta skedde den 25 mars 1952. Samtidigt meddelade godsägare Gowenius, att han var villig överta stugan på Arnö, om hembygdsföreningen fann någon, som var lättare att flytta till Hoppet.

Under tiden var några av styrelsens ledamöter ute och sökte i byarna. De kom därigenom fram till, att på torpstället Ekeberget fanns en ödestuga, som hade ungefär samma ålder och var byggd i likhet med Arnöstugan. Enda skillnaden var, att den var byggd med en meter högre väggar, och därigenom hade den två våningar med full takhöjd, en betydande fördel. Ägare till Ekeberget var godsägare Gowenius. När han blev tillfrågad, om stugan var till salu, svarade han ja och begärde ett pris på 1 000 kronor. Styrelsen var överens om, att Ekebergastugan var minst lika bra som den på Arnö men betydligt lättare att transportera till Hoppet. Eftersom Gowenius hade lovat överta stugan på Arnö, var det ingen, som tvekade inför denna affär, som innebar, att Gowenius blev ägare till Arnöstugan, och hembygdsföreningen blev ägare till stugan på Ekeberget plus en tusenlapp i kontanter.

Vi har kallat den "Ekebergastugan", sedan hembygdsföreningen blev ägare till den 1952. Namnet var naturligt, eftersom den flyttades från torpstället Ekeberget, som tillhör Gårdsby säteri. För såväl rivning som uppsättning anlätades byggmästare Edvard Jonsson, Tofta, och hans snickarlag. Allt gammalt virke, som inte var rötskadat, användes och sattes in på sin ursprungliga plats. En del nytt virke och annat material måste ändå skaffas: några bjälkar i bottenbjälklaget, takåsar, taksvall, papp, fönster och karmar till ytterdörrar samt brädfodring. Sockeln till byggnaden är helt satt av natursten, varav en del har hämtats från Ekeberget. Detta arbete utfördes av grundläggare Karl Nilsson, Sandsbro, med medhjälpare. Trappan på framsidan är nertagen på Ekeberget och uppsatt av Gunnar Lindau. Murning av skorstenar och öppna spisar utfördes av murare

Ekebergastugan.

Foto år 1981.

Axel Pettersson, Sandsbro, med Sture Svensson, Tofta, som hantlangare. Målningsarbetena utfördes dels av målaremästare Alvar Svensson, Kråkenäsryd, dels av Lundéns målerifirma, Sandsbro. Alla transporter från Ekeberget till Hoppet utfördes av föreningens medlemmar, som även bistod med lastfordon, hästar och traktorer som dragare. Oräknade är alla de arbetstimmar, som medlemmarna lagt ned på detta bygge. Timmerstommen med yttertak av papp, murstockar, fönster, ytterdörrar, golv och tak invändigt blev klara i slutet av år 1954.

Dessa arbeten kostade föreningen i material ca 2 400 kronor och i arbetslöner 2 800 kronor. I början av 1954 var stugan så pass färdig, att möblering kunde påbörjas. En hel del möbler hade föreningen fått genom roteombudens försorg. För att utföra denna möblering valdes en kommitté, som bestod av följande personer: Fru Eva Gowenius, Gårdsby, fröken Sonja Granstrand, Notteryd, fröken Margareta Granstrand, Växjö, fru Mimmi Johansson, Gårdsby, fru Greta Johansson, N. Åreda, fru Berta Johansson, Tofta.

Denna kvinnliga kommitté utförde ett gott arbete med städning, skurning av trägolv och uppsättning av gardiner, vilket gjorde stugan mycket trivsamt och gästvänligt. Vi kunde alla glädja oss åt att ha en större lokal att vara i vid våra sammankomster.

Åren 1954 t. o. m. 1958 fortsatte arbetet med brädfodring, rödfärgning och målning. Vask och skåp sattes in i köket, och diverse inredningar utfördes. Denna andra etapp drog en kostnad av något över 7 000 kronor i material och arbetskostnader. Därmed var Ekebergastugan färdig. Byggnadskommittén för Ekebergastugan har varit följande personer:

Godsägare Kurt Gowenius, Gårdsby

Byggmästare Kjell Johansson, Norra Åreda

Fröken Sonja Granstrand, Notteryd

Fru Mimmi Johansson, Gårdsby

Kantor Sture Johansson, Gårdsby

Rådgivare vid stugans placering i hembygdsgården var intendent Jan-Erik Anderbjörk, Smålands Museum, Växjö.

Byggnationen går vidare

Ladugården

Vid årsmötet den 24/9 1957 fick styrelsen i uppdrag att söka efter en gammal ladugård, som kunde förvärvas och flyttas till Hoppet. I denna byggnad skulle vi förvara jordbruksredskap och andra föremål, som föreningen fått och inte kunnat placera in i stugorna. Att finna en sådan ladugård var sannerligen inte lätt. Den borde vara lagom stor i proportion till Ekebergastugan och dessutom vara byggd av liggande timmer, i gammal stil, och inte för dålig för att flyttas. Sådana ladugårdar var det verkligen inte gott om i Gårdsby socken.

Återigen trädde hembygdsföreningens omtänksamme ordförande Kurt Gowenius fram och erbjöd föreningen den gamla ladugården på torpstället Klövadal. Om föreningen i gengäld var villig att bygga upp en mindre redskapsbod åt arrendatorn. Virket till redskapsboden skulle godsägaren själv tillhandahålla, och föreningen skulle betala arbetskostnaderna. Styrelsen mottog detta erbjudande med stor tacksamhet. Likaså blev fallet, när ärendet togs upp på årsmötet 1958. Då fattades även beslut

Ladugården.
Foto år 1981.

om att ladugården skulle flyttas till Hoppet så snart som möjligt. Samtidigt med rivningen skulle redskapsboden på Klövadal byggas. Till byggnadskommitté valdes Kurt Gowenius, Kjell Johansson, Ragnar Thaung, Lennart Sjögren, Erik Gustafsson och Sture Johansson.

Rivning av ladugården och uppsättning av redskapsboden på Klövadal utfördes år 1959 av John Karlsson, Björnamo, och Olle Karlsson, Areström. För dessa arbeten betalade föreningen 660 kronor. Ladugården transporterades till Hoppet och sattes upp där samma år. Grunden lades av Gunnar Lindau och Knut Roos, Kråkenäsryd, med hjälp av andra föreningsmedlemmar. Snickeriarbetet utfördes av byggmästare Gustav Kroon, John Karlsson och Olle Karlsson. Många frivilliga dagsverken utfördes av föreningsmedlemmar även vid detta bygge, som var hembygdsföreningens tredje.

I arbetslöner för uppsättningen utbetalades 4 197 kronor. Material inköptes för 952 kronor, däribland virke till takstickor (även kallade takspån). Virke till takstickor skall vara av tätvuxen gran, helst rak och kvistfri, och hålla en grovlek av 5 till 7 tum, helst jämngröva stockar. Hemmansägare Erik Gustafsson, Norra Åreda, åtog sig att hugga virket i sin skog och även att transportera virket till Hoppet. Där togs stockarna omhand och kapades i ca halv meters längder, barken skalades av och så började själva hyvlingen. Den utfördes till största delen av Frits Petersson, Kyrkeryd, som hade en transportabel stickhyvel till sitt förfogande. Drivkraften, som fick stickhyveln att röra på sig, var en fotogendriven motor. Stickplockning och annan handräckning utfördes av medlemmar i föreningen. Ladugårdstaket har en yta av 206 kvm. För att täcka denna yta beräknades en åtgång av ca 25 000 st takstickor. De skulle läggas på ett visst sätt och spikas fast, sticka för sticka, ett tidsödande arbete, som delvis utfördes av medlemmar. Ett sådant tak, som är väl lagt med stickor av bra kvalitet, beräknas hålla tätt i ungefär 20 år, delvis också beroende på takets lutning. Takstickor har varit ett vanligt taktäckningsmaterial på ekonomibyggnader här i Gårdsby socken sedan långt tillbaka och ända fram på 1930-talet. Då kom eterniten och räknades för att vara ett bra ersättningsmaterial. Tillverkningen av eternit upphörde för några år sedan, taket av lättmetallplåt har kommit och användes mest av alla takmaterial just nu.

Inredningen i ladugården utfördes av praktiska skäl något annorlunda än den varit tidigare. I den del som kallades fähus, lades bjälklag och golv på hela ytan. Tidigare var det brädgolv endast i gångarna, i kättar och kobås var det jordgolv. I övrigt är ladugården obetydligt ändrad. Golvet på logen är detsamma, som var där, när logen användes för tröskning på Klövadal. Övrigt golvvirke är kommet från rivningshus i Växjö och inköpt hos Bengtsson och Andersson, rivningsfirma i Hov, Växjö. De arbeten, som ej blev färdiga byggnadsåret 1959, fortsattes under 1960–1962, då även en vedbod byggdes på baksidan av ladugården. Rödfärgning och målning utfördes 1963. Därmed hade hembygdsföreningen sin tredje byggnad färdig vid Hoppet, och många intressanta föremål kunde placeras in, så att de lätt kan beskådas av besökare.

Efter hand som föreningen växte, skaffades mer och mer material till den årliga festen, såsom bord, säten av 2-tums plank med bockar, lotteristånd med mera. För dessa material byggdes ett mindre förråd på ladugårdens baksida i anslutning till vedboden. Året var 1964.

Linbastan

Linberedning kom på tal inom hembygdsföreningen i början av år 1960. Orsaken var, att denna sortens odling så gott som helt har legat nere i Gårdsby socken sedan många år tillbaka. Tidigare var det lika viktigt att så och bereda lin som att så brödsäd. På den tiden fanns i varje by som regel en basta, som användes för linberedning. Dessa byggnader har med åren ruttnat ner och rivits bort. Styrelsen i hembygdsföreningen var överens om att försöka rädda någon sådan basta åt eftervärlden. Redskap för linberedning hade föreningen redan fått från olika håll i socknen.

Roteombuden från Helgaryd, Henning Sjöholm och från Tve-ta, Johan Gummesson, talade om, att en väl bevarad basta, som numera ej utnyttjades av byborna, fanns i Helgaryd. De åtog sig att underhandla med ägarna, som var från Helgaryd och Kyrkeryd, om att hembygdsföreningen skulle få överta bastan och flytta den till Hoppet. Resultatet blev, att hembygdsföreningen som gåva fick överta bastan. Detta skedde 1964. Byggnadsnickarna i Gårdsby var strängt upptagna, så att någon flyttning blev det inte förrän sommaren 1966. Då åtog sig Axel Andersson, Dalen, med sin arbetskamrat Robert Runbert, Växjö, att märka ner bastan och även bygga upp den på Hoppet. Grunden grävdes av Johan Fransson och Walfrid Karlsson, båda från Norrgårda, och stenfoten sattes av Amandus Holmkvist, Sandsbro. Transport av virket och en del annat arbete utfördes av föreningens medlemmar. Ugnen, som finns inne i bastan, flyttades från Helgaryd våren 1967 och murades upp på Hoppet. Gunnar Lindau, Kråkenäsryd, Walfrid Karlsson, Norrgårda och Kjell Johansson, Norra Åreda, deltog i det arbetet. Janne Johansson, Tofta, körde stenen från Helgaryd till Hoppet. Byggnadskommitté för detta bastabygge var Oscar Petersson, Gasslanda, Kjell Johansson, Norra Åreda, samt Johan Gum-

Linbastan.
Foto år 1981.

messon, Tveta, med Henning Sjöholm, Helgaryd, som ersätta-
re.

När nu bastan var färdig, fick föreningen ett bra förvaringsut-
rymme för de linberedningsredskap, som fanns på Hoppet. De
redskap, som användes för linberedning omkring 1920, be-
nämndes i dagligt tal av ortsbefolkningen här i norra delen av
Gårdsby socken repa, bråta, skäktestol, skäkteträ, häckla,
spinnrock, varpa, knäppharvel, vinda och vävstol. Bråtan för-
varades i bastan, de övriga redskapen fanns i hemmet.

Föreningen 15 år

När Gårdsby sockens hembygdsförening fyllde 15 år, fanns vid
Hoppet en välordnad hembygdsspark med en ryggåsstuga,
mangårdsbyggnad, ladugård och basta. Samtliga byggnader var
väl underhållna och i mycket gott skick såväl ut som invändigt.
I ryggåsstugan och Ekebergastugan d. v. s. mangårdsbyggnad-
en, fanns hemvävda trasmattor på golven och gardiner vid

fönstren, det var trivsamt ordnat på alla sätt. Såväl styrelse som övriga medlemmar var mycket nöjda med det resultat som uppnåtts på dessa 15 år. Vi var ganska överens om att det skulle få räcka med de byggnader vi hade en tid framöver. Vi kunde nu ta väl vara på de saker, som föreningen blivit anförtrodd att vårda och bevara för framtiden. I styrelsen var vi väl medvetna om att föreningen belastades med större fasta utgifter ju fler byggnader som anskaffades. Underhållskostnaderna på byggnaderna kunde även bli ganska stora i framtiden. Det var välbehövligt med ett andrum för föreningen, då inte minst på den ekonomiska sidan. Det kan synas, som om föreningen enbart sysslat med byggnation under dessa 15 år, men så har ingalunda varit fallet. Det är mycket teoretiskt arbete, som har utförts, som tyvärr ej syns utåt men finns väl bevarat i Ekebergastugan på Hoppet. Mer om detta längre fram i denna berättelse.

Några saker är väl värda att nämna redan nu, och som var viktiga från början. Det var att märka och anteckna de saker och föremål, som föreningen fick mottaga. Det skulle noteras var ifrån de kom, när och hur de olika föremålen användes förr i tiden, likaså givarnas namn och adress, uppgifter som är intressanta i framtiden. De som arbetat mycket med att märka upp och katalogisera föreningens föremål, har varit systrarna Sonja och Margaretha Granstrand, Sonja boende i Gårdsby och Margaretha i Växjö. En del föremål har lämnats till föreningen utan namn på givaren, och de har därför inte kunnat lokaliseras.

Kryddgården

År 1973 närmare bestämt måndagen den 23 juli, togs det första spadtaget till en kryddgård på Hoppet. De personer som helhjärtat tog sig an denna anläggning, var Helfrid och Henry Roos samt Margit och Gunnar Hansson. Alla fyra har inövad vana vid att plantera och vårda olika slag av växter, de förstnämnda i sin egen trädgård vid Lyckebo, och familjen Hansson driver handelsträdgård i Vikensved. Det var ett styvt arbete att anlägga ett trädgårdsland på den magra backen vid Hoppet. Det grävdes, kalkades, gödslades och grävdes igen flera gånger, innan jorden blev planteringsbar.

Kryddgården har en yta på ca 16 kvm. öppen jord, och den är indelad i rutor, där ett 30-tal olika kryddväxter är planterade. Första planteringen utfördes våren 1974, något av det som såddes kan nämnas: lavendel, malva, dragonört, åbrodd, såpört, topplök, malört m. m. Vid varje växt finns en namnskylt uppsatt. Ett besök för påseende rekommenderas i juli–augusti, då kryddgården är som vackrast. Kryddgården är inhägnad med ett staket, för att skydda plantorna från att bli uppätta av hungriga djur och nedtrampade av oförsiktiga människor. En skylt tillverkad av Henry Roos hänger sommartid över kryddgården.

Att det är mycket arbete med att hålla kryddgården i så fint skick som den är, kan var och en förstå som sysslat lite med trädgård. Det som försvårar detta arbete en hel del är, att det ej finns något vatten på Hoppet. Åtskilliga är de vattenkrukor, som körts från Vikensved till Hoppet. Det är säkerligen trädgårdsmästarnas största önskan, att föreningen inom en snar framtid ordnar en vattentäckt på Hoppet.

Toalettbyggnad

Åren går, och vi är nu i tredje decenniet. Arbetsuppgifter har inte saknats under de gångna åren, trots att byggnationen har avstannat. Det har varit full aktivitet på andra områden hela tiden.

Det gick fram till år 1975. Då kom byggnadskommittén, som bestod av Oskar Pettersson, Gasslanda, Henning Sjögren, Vråen och Kjell Johansson, Norra Åreda, med förslag på ännu ett bygge i hembygdsparken.

Denna gång var det fråga om en nybyggnad med en golvyta på endast 7,5 kvm. och en vägghöjd på 230 cm. En liten oansenlig byggnad, men många gånger efterlängtd.

Förslaget gick igenom, och byggnaden sattes upp samma år. Den indelades i tre olika utrymmen, därav två toaletter, en för damer och en för herrar. Det tredje utrymmet blev förråd för trädgårdsredskap, såsom spadar, spett och andra verktyg.

Material till detta nybygge gick på 1 800 kronor. Allt arbete utfördes av medlemmar utan ersättning.

Skötsel och förbättring i hembygdsgården

De första åren handlade föreningsarbetet till en stor del om arbete i hembygdsparken. Det röjdes, slåddes och räfsades, en del stora granar och andra gamla träd sågades ner, för att unga lövträd skulle få plats att växa upp, då i första hand björk. Jag minns, när naturälskaren Sture Johansson gick vid Hoppet på slätterkvällarna och satte pinnar vid björkplantorna, för att de inte skulle bli avhuggna av slätterkarlarnas liar. Dessa små, nästan osynliga björkplantor är i dag stora träd. Parken slåddes då som nu en gång om året.

När vi blivit lite hemtama på området runt ryggåsstugan, önskade vi begränsa området på något sätt. Föreningen hade löfte om att få disponera så stort område, som ansågs behövas. Storleken på detta var inte så lätt att veta just då. Vi gick runt området mer än en gång och fann slutligen en som vi då tyckte, bra lösning beträffande gränserna. I söder var landsvägen en naturlig gräns, i öster fanns ett gammalt stängsel, och i norr följde vi skogskanten. Denna gick bakom ett uthus, som var byggt till hyresgästen, som bodde i ryggåsstugan till år 1939. Han var målare till yrket och han använde detta uthus som vedbod. Gräns i väster var Otto Petterssons potatisland. Detta Ottos potatisland låg, där vi nu har parkering och även byggt magasinet på. Den första västra gränsen gick från västra gaveln på ladugården och fram till, där flaggstängerna nu står sommartid.

Infarten till hembygdsparken var på den tiden en brant backe från landsvägen upp till Ekebergastugan, nästan omöjlig att ta sig upp för med bil. Parkeringen låg på andra sidan landsvägen. Det var många gånger både svårt och farligt för besökande att ta sig över vägen. Trafiken var på den tiden ändå betydligt lugnare och antalet fordon mycket mindre än nu. Idag skulle det varit alldeles omöjligt att ha det, som under de första åren. Vi var många gånger oroliga – i synnerhet vid hembygdshfesterna, att barn skulle springa ner på vägen. Vägen var krokig, och sikten var inte den bästa. Lyckligt nog hände ingen olycka, ej heller tillbud till någon olycka. Parkeringen, som nu används, kom till när landsvägen (nuvarande väg 23) byggdes om 1963. Samtidigt som vägen sprängdes ner i berget fick den sin sträckning lite

längre bort från hembygdsgården. Därigenom fick denna det lugnare med mindre störningar från trafiken.

När vi enats om, var gränserna skulle gå, önskade styrelsen, att den nybildade hembygdsparken skulle inhägnas på något sätt. Alla var överens om att enda tänkbara stängsel var en äkta småländsk gärdesgård. Det blev beslut på att en sådan skulle byggas, i första hand mot landsvägen. Nu gällde det, att få tag på någon, som kunde sätta upp en riktig gärdesgård. Pålar och taggtråd har åtskilliga år tillbaka ersatt gärdesgården som stängsel, både vid odlade åkrar och i betesmarker. Därmed håller konsten att bygga gärdesgårdar på att försvinna. För inte så länge sedan var det lantbrukares, drängars och torparens semesterjobb att laga och sätta upp gärdesgårdar runt betesmarker och åkrar, där inte stenmurar fanns. Det gällde att se till stängslet vid sina gränser, så att den enes djur inte gick över på grannens mark och betade. Det kallades "att hålla fre."

Inom hembygdsföreningen fanns i alla fall några, som varit med om detta arbete i sin ungdomstid, och som var villiga att ställa upp och hjälpa till, om det fanns någon, som var villig att förestå detta arbete.

Föreningen skaffade fram trol och enestakar, och sommaren 1953 sattes hembygdsföreningens första gärdesgård upp mot landsvägen. Den som började med detta arbete var Frans Sjögren, Källehult. Han var då 78 år gammal och mycket kunnig i detta arbete. Han kunde hantera spettet och sätta ner de vassa enestakarna med rätt lutning utåt, vilka sedan drogs ihop med de svedda vidjorna. Även vidjorna kunde Frans Sjögren hantera på ett smidigt och vant sätt, så han fick god stabilitet på den färdigbyggda gärdesgården. Vi var alla mycket stolta över den välbyggda och fina gärdesgården, som fick en livslängd på endast 10 år. Det berodde på, att landsvägen förbi hoppet byggdes om 1963, och med sin nya sträckning gjorde vägen intrång i hembygdsparken. Det hade till följd, att hela gärdesgården blev spolierad. Även den traditionella hembygdsfesten fick inställas detta år beroende på vägbygget. Föreningen fick av vägförvaltningen 572 kronor i ersättning till ny gärdesgård. Tack vare påtryckningar av föreningens ordförande byggde vägförvaltningen en trappa från busshållplatsen vid vägen upp till föreningens parkering samt stängsel vid parkeringen mot vägen med

stenstolpar och järnbalkar. Infarten till hembygdsgården blev anlagd längre ned på den gamla Ulvafallsbacken.

Nu måste föreningen skaffa mera material till en ny gärdesgård. Trol och enestakar köptes från olika håll för en summa av 298 kronor. I arbetslöner utbetalades 129 kronor, övrigt arbete utfördes gratis av medlemmar. På så vis blev det en ny gärdesgård som stängsel mot den nya vägen.

Sedan blev det ett uppehåll i gärdesgårdsbyggandet under några år, ja ända fram till 1976. Arbetsordningen för detta år upptog bl. a. lördagen den 20 mars. Då skulle det huggas trol, så att inhägnande av hembygdsparken kunde fortsätta. Klockan 9 på morgonen samlades 15 personer vid Hoppet för att dra ut i skogen, traktor och erforderliga verktyg fanns med. Vi gav oss iväg till en tätvuxen skog, som ägdes av Janne Johansson, Tofta. Det blev två traktorlass trol huggna och hemkörda till Hoppet, där de staplades upp för torkning. Sedan tog familjen Stenberg hand om uppsättningen av gärdesgården.

Föreningens negativa händelser

Någonstans har nämnts att det har hänt både negativa och positiva saker inom hembygdsföreningen. Glädjande nog är det positiva övervägande.

Men för föreningen och för den enskilde medlemmen som skänkte värdefulla saker till föreningens samlingar, vilka sedan blivit bortrövade av tjuvar, är dessa stölder det mest negativa och det fulaste, man kan tänka sig.

Någon gång i oktober 1963 skedde det första inbrottet. En glasruta i köksfönstret krossades, och därigenom tog sig de objudna gästerna in och stal två kopparbunkar, en fotogenlampa, ett skäkteträ, en skäktekniv och ett Höganäskrus. Utredning och efterspaningar verkställdes av polisman Sven Citron.

I september 1970 var det så dags igen. Inbrottet skedde då genom att bräcka bort hänglåsbeslaget vid köksdörren. Då stals en mycket gammal och fin klocka (en s. k. rova) i silver, likaså en meterlång manglad silverkedja samt ett tjugofemtal gamla mynt. Två tavlor, Mannens och Kvinnans åldrar, och flera stycken rutiga huvudklutar försvann också. Tjänstgörande po-

lisman Fransson, Sandsbro, tog hand om utredning och efterspaningar den gången.

Nästa inbrott hände våren 1979, troligen i april månad. Det var entrédörren på framsidan, som då utsattes för stora skador med sönderbruten panel och lås. Efter det besöket saknas föreningens bandspelare. Samma år, den 30 november eller 1 december, slogs låsen till köksingången sönder och dörren öppnades. Denna gång har tjuvarna troligen varit två eller kanske tre personer och haft tillgång till lastbil. Då stals möbler, bland annat ett slagbord från år 1825, ett sekretärskåp i två delar från 1700-talet, ett hängskåp där årtalet 1811 var målat på dörrens nederkant, ett stort skänkskåp med årtalet 1805 målat på dörren, en hängfotogenlampa och en bordsfotogenlampa. Tjuvarna har troligen tagit god tid på sig. De hade plockat ut alla sakerna, som fanns i skåpen, glas, porslin och mycket annat, och ställt detta prydligt på bord och golv, utan att slå sönder något. Och vi är tacksamma för att de sakerna finns i behåll. Växjöpolisens har hand om detta inbrott för utredning och efterspaningar.

Föreningen har bra foton på skåpen och vi har även lämnat ut några till hjälp vid spaningarna.

Samtliga inbrott har skett i Ekebergastugan, där våra saker med antikvärde förvarats.

Inbrotten har orsakat föreningen stora förluster, dels av saker som ej kan återskaffas och dels för reparationer, som måst göras. Föreningen har fått ersättning från försäkringsbolaget för värdet av det stulna minus den självrisk, som alltid finns.

Den stora förlusten märks tydligt i hembygdsgården, där tomrummen efter de stulna sakerna ständigt gör sig påminda.

Magasinbyggnad

Vid hembygdsföreningens årsmöte den 10 februari 1979 diskuterades hur föreningen skulle göra med de vagnar, kälkar och övriga jordbruksredskap, som då inte fick plats under tak på hembygdsgården. De närvarande var överens om att något måste göras.

Mötet gav inventarie- och byggnadskommittén i uppdrag att undersöka med markägare och byggnadsnämnd, om möjligheter fanns att få bygga ett magasin för ändamålet i eller i närheten av hembygdsgården.

Magasinsbyggnad.
Foto år 1981.

Byggnadskommittén bestod av Henning Sjögren, Vråen, John Jonasson, Sandsbro och Kjell Johansson, N. Åreda, jämte föreningens ordf. Åke Olsson, Stojby. Den senare kallade till sammanträde med markägare godsägare Gowenius, Gårdsby, vid Hoppet den 18 april 1979 för att diskutera markfrågan. Ritningar var upprättade inom kommittén, och denna hade tidigare varit där och satt upp pålar, där de tänkte sig, att magasinet kunde byggas, utan att störa hembygdsgårdens övriga byggnader. Godsägare Gowenius var nu såväl som alltid välvilligt inställd till föreningens verksamhet. Han gav sitt löfte till bygget, och han tyckte även, att platsen var väl vald.

Byggnaden var ritad 9 meter bred och 15 meter lång, och med en vägghöjd på 3,2 meter. Ansökan om byggnadslov inlämnades till byggnadsnämnden i Växjö den 19 april 1979, och den blev beviljad den 1 juni 1979.

Handlingarna framlades, och byggnadskommittén redogjorde för nybygget vid styrelsens sammanträde den 20 sept. 1979. Styrelsen var enhälligt överens om att magasinet skulle byggas

och ville om möjligt ha grunden klar redan den här hösten. Detta lyckades endast delvis på grund av mycket regn. Våren och sommaren 1980 blev det full fart på byggnationen. I mars månad högg man stockar och körde fram till sågen vid Tofta kvarn. Där sågades det upp till virke i olika dimensioner efter uppgjord sågnota. Sågmästare var Lars Oskarsson, Tofta, med föreningsmedlemmar som hjälpare. Virket kördes sedan till Hoppet och staplades där för torkning.

Arbetet drevs av föreningsmedlemmar, och de hade en god hjälp av verkmästare Ingvar Johnsson, Planen, med inköp av material och med arbetsledning. Så gott som allt arbete utfördes frivilligt och utan ersättning. Minst 800 arbetstimmar blev det. Material inköptes för en summa av ca 35 000 kronor. Hösten 1980 stod byggnaden färdig med röda väggar och vita knutar. Endast planering av tomten och någon detalj med stuprör återstod.

Arnöprojektet

Nytt år och nya intressanta uppgifter. Följande hände i början av år 1976. Utdrag ur protokollet fört vid styrelsesammanträde den 26 mars 1976:

”Gårdsby hembygdsförening hade fått vetskap om att en av Gårdsby sockens äldsta byggnader (stugan på Arnö) var starkt rivningshotad. Detta föranledde ordföranden att kalla styrelsen till sammanträde med studiebesök på Arnö.

Följande styrelseledamöter var närvarande: Åke Olsson, Knut Svensson, Sonja Granstrand, Kurt Gowenius, Gunvor Olsson, Arne Moding och undertecknad Kjell Johansson.

Framkomna till Arnö, kunde vi snart konstatera, hur naturen steg för steg utplånar den kultur, som våra förfäder med svett och möda arbetat fram för sin existens.

Stugan byggdes för över 100 år sedan. Den står tom och förfaller snabbt med hjälp av tidens tand och objudna gästers förstörelsemani. Efter besöket på Arnö samlades styrelsen i Kjell Johanssons hem i Norra Åreda för vidare överläggning. Arne Moding var förhindrad att delta i densamma.

Arnö-stugans ägare Kurt Gowenius meddelade, att Göran Johansson, Tveta, varit mycket intresserad av stugans bevarande,

Arnöstugan.
Foto år 1976.

därför att hans farfars far hade byggt stugan och även bott där. Eftersom Göran Johansson fått avslag på sin framställan om arrendering av tomtmark till stugan på Arnö, fanns bara två alternativ att välja mellan, när det gällde stugans framtida öde.

Alt. 1. Godsägare Gowenius skänker stugan i befintligt skick till Gårdsby hembygdsförening, som sedan rustar upp den.

Alt. 2. Stugan eldas upp på sin nuvarande plats, därför att flyttning visar sig i dagens läge bli för dyrt. Närvarande styrelseledamöter var överens om att alt. 1 är av stort intresse för hembygdsföreningen. Denna åsikt grundar sig mycket på de uttalanden, som landsantikvarie Lars Thor tidigare gjort beträffande Arnö-stugans kulturhistoriska värde. En förutsättning är dock, att avtal kan träffas med berörda myndigheter om att stugan får vara kvar på sin ursprungliga plats. Beträffande alt. 2 innebär det en slutpunkt på allt det kulturarbete, som nedlagts på Arnö. Ett sådant förfarande tar styrelsen för Gårdsby hembygdsförening helt avstånd ifrån.

Till att följa upp ärendet valdes en kommitté på tre personer. Valda blev Åke Olsson, Knut Svensson och Kjell Johansson."

Den av styrelsen valda kommittén hade mycket att bestyra denna sommar, med sammanträden och underhandlingar mellan berörda parter. Såväl pastoratsråd som stiftsnämnd var för att stugan på Arnö skulle rivas. Att någon privat skulle få arrendera och använda stugan till sommarbostad var helt omöjligt.

Nästkommande styrelsesammanträde hölls den 8 november 1976. Då kunde kommitterade meddela, att ett förslag till överenskommelse översänts till stiftsnämnden. Det innehöll följande: "Anhållan om att Gårdsby hembygdsförening får disponera ett markområde runt stugan på Arnö, kostnadsfritt i tjugofem år. Föreningen å sin sida skall restaurera och underhålla stugan."

Stiftsjägmästaren och Söraby pastorat hade tillstyrkt, att Gårdsby hembygdsförening skulle få arrendera ett önskat markområde på Arnö, under vissa förutsättningar och förbehåll enligt kontrakt, som föreningen fått mottaga från stiftsnämnden den 16 oktober 1976. Förutsättningen var, att föreningen betalade ett årligt arrende på 400 kronor, arrendetiden var 5 år, samt att byggnaden skulle vara restaurerad utvändigt inom tre år. Uthyrning av stugan fick ej förekomma.

Båda kommitterade och övriga styrelseledamöter blev mycket besvikna på stiftsnämndens beslut i denna fråga. Vi hade tänkt oss hjälp, råd och stöd från pastoratets och stiftets sida med att bevara denna vackra natur med dess löv- och barrskog och med stugan, som ligger i mitten av de ca 7 tunnland odlade, men nu delvis igenvuxna åkrarna. En kulturhistoria väl värd att bevara.

Vi protesterade och fick vissa ändringar till stånd. Enl. skrivelse från stiftsnämnden den 10 december 1976 gäller följande: Arrendet prutades ner till 200 kronor om året. Arrendetiden ändrades till 10 (tio) år från den 1 oktober 1976 till den 30 september 1986 med indexreglering efter 5 år. Byggnaden skall vara restaurerad utvändigt inom tre år. Föreningens medlemmar får övernatta i stugan vid arbete och vakthållning.

Vid hembygdsföreningens årsmöte den 19 februari 1977 lade kommittén för Arnö-stugan fram följande förslag:

1. Att föreningen tar emot Arnöstugan av godsägare Gowenius som gåva, enligt gåvobrev undertecknat den 15 maj 1976.
2. Att stiftsnämndens arrendekontrakt godkännes.
3. Att föreningen åtager sig att restaurera och underhålla byggnaden i fortsättningen.

Som alla förstår, var detta ett stort projekt för föreningen att överta, och det kommer i fortsättningen att kosta mycket i både arbete och pengar. Några av medlemmarna, som yttrade sig i detta ärende var tveksamma, några var emot. De trodde inte, att föreningen ekonomiskt kunde klara av ännu en byggnad, som dessutom låg så illa till som på en ö i sjön Innaren.

De som talade för projektet framhöll det stora kulturvärde som finns på Arnö. Landsantikvarie Lars Thor, som besökt Arnö, hade för kommittén bekräftat detta med kulturvärde. Och om möjlighet funnes, borde stugan bevaras på sin nuvarande plats.

När diskussionen var avslutad, vidtog röstning med handuppräkning. Det visade sig då, att majoriteten var för kommitténs förslag, och beslutet blev, att hembygdsföreningen skall ta hand om Arnö-stugan. Den förut valda kommittén utökades med tre personer, dessa var Tore Johansson, Sandsbro, Kjell Gustafsson, N. Åreda och Göran Johansson, Tveta.

Kommittén fick i uppdrag att teckna arrendekontrakt med stiftsnämnden samt sätta igång med att skaffa material till restaureringen, som skall påbörjas så fort som möjligt. Kommittén hade sina funderingar på hur den ekonomiska delen skulle lösas. Den kassa som föreningen hade, skulle om möjlighet fanns, sparas. Arnöprojektet skulle drivas liksom ett dotterbolag och bokas på eget konto i hembygdsföreningens kassabok.

När årsmötet hade varit, och det blev allmänt känt, att vi skulle ta hand om och renovera Arnö-stugan, var det många, som erbjöd sig att skänka material och hjälpa till med arbetet där ute på Arnö. Vi började med att lämna ut tiggelistor, som roteombuden gick omkring med i byarna. På dessa listor kunde de som ville skänka något, anteckna detta. När vi i kommittén fick tillbaka dessa listor, hade vi inte längre någon oro för den första etappen med renoveringen av Arnö-stugan. Där fanns allt, vad vi kunde tänka oss behöva. Av en del sorter fanns mycket stora partier, som till exempel stockar huggna i skogen

och framkörda till sågen vid Tofta-kvarn, där de sågades upp till brädor och ribb. I sågat virke värderades detta parti till mellan nio- och tiotusen kronor. Förutom nämnda stockar fick vi sågat virke, spik, murtegel, taktegel, cement, målarfärg, Falu rödfärg, fönsterglas, kitt med mera. Många hade antecknat sig för dagsverken, andra har bidragit med kontanta medel.

Virke, taktegel och övrigt material samlades ihop i Norra Åreda för vidare transport över sjön till Arnö, en sjöresa på ca 3 km. Det blev en hel del extra arbete med dessa transporter, då allt material fick fraktas med båtar och på en provisoriskt byggd flotte, som bogserades med motorbåtar ut till Arnö. Vi hade tänkt köra materialet vintertid på isen över sjön, men så blev det inte, därför att isen ej var körsäker vintrarna 1977–78 eller 1978–79. Det var inte mycket att välja på, materialet måste ut till byggplatsen, om arbetet där skulle kunna sättas igång. Med lite företagsamhet och god vilja går allting och tack vare att så många, både medlemmar och andra har ställt upp med gåvor och arbete gick det bra. Hösten 1979 kan noteras att Gårdsby sockens hembygdsförening uppfyllt de förutsättningar, som låg till grund för arrendering av ett markområde runt byggnaden på Arnö, nämligen att byggnaden skulle vara restaurerad utvändigt inom 3 år. Mycket arbete återstår invändigt i stugan på Arnö.

År 1980 utfördes röjning på det arrenderade markområdet runt stugan, samt listning och målning i stora rummet. Nästa etapp blir köket, där golvbjälkar är rötskadade och måste bytas.

Hembygdsforskning

Vid Gårdsby kommunalfullmäktiges sammanträde den 8 juli 1951 framlades en önskan om att komma i kontakt med någon, som ville och kunde skriva Gårdsby sockens historia. Detta lyckades inte då, i stället bildades Gårdsby hembygdsförening, som åtog sig kommunalfullmäktiges önskan. Jag tycker nog, att föreningen uppfyllt en bra bit av denna önskan, under de trettio år som gått sedan löftet gavs.

Tittar vi in i föreningens arkivskåp idag, ser vi en samling på inte mindre än 39 pärmar. En del av dem är helt fyllda och innehåller då ca 150 sidor A4 format med bilder, text och annat insamlat material i varje pärm. Det är olika slags handlingar, till

Arnöstugan.

Foto år 1981.

exempel köpekontrakt, torparkontrakt, skattsedlar, auktionsprotokoll med mera. Där finns också historier och berättelser nedskrivna av föreningsmedlemmar, varav det mesta är skrivet ur Gårdsby socken och dess historia.

År 1953 anslöt sig Gårdsby sockens hembygdsförening till Kronobergs läns hembygdsförbund och Samfundet för hembygdsvård. Dessa förbunds årsmöten besöktes av representanter från hembygdsföreningen, och de gick sedan hem med råd och tips till sin egen förening. Även med Smålands museum har kontakten varit god, allt sedan hembygdsföreningen bildades. Gårdsby sockens dåvarande kantor Sture Johansson, var en person av så stor betydelse för Gårdsby sockens hembygdsförening, att han aldrig får glömmas. Han hade en utpräglad förmåga att komma ihåg saker och ting, och han kunde också dela med sig av sina stora kunskaper på ett sätt, som inte många är begåvade med. Han hade stor humor och var en mycket god historieberättare. Kantor Johansson var lärare och hade klasserna 5–6 i Gårdsby kyrkskola. En av hans elever har berättat,

att kantorn var omtyckt som lärare, med ordningssinne och disciplin i första hand. Han ordnade varje år en julfest med teater och sketcher, som elever fått öva in. Men han kunde också bli ordentligt arg, om så behövdes, då blev det tyst i klassen och upphovskällan fick sin förtjänta näpst. Kantorn var begåvad med en vacker röst, som många fick höra och njuta av i Gårdsby kyrka. Han var också en mycket bra musiker. Han hade Gårdsby kyrkokör välövad och ställde gärna upp, då så önskades. Vid hembygdsföreningens fester var det nästan tradition, att kyrkokören skulle medverka. Om några var förhindrade att vara med, hade alltid Sture någon sångargrupp som ersättning. Han medverkade även i teatergrupper, en teaterpjäs spelades vid rygåsstugan på Hoppet år 1955. Teatern kallades Auktionen i Jösseby. Det var tolv personer, alla amatörer från Gårdsby, som medverkade under Sture Johanssons ledning. Alla spelade mycket bra, det var en humoristisk tillställning, och därmed var den festens underhållning räddad, utan några kostnader för föreningen.

Det finns mycket mer att skriva om kantor Sture Johansson, Gårdsby. Det var han som var sekreterare i hembygdsföreningen de första tio åren, likaså var han föreningens allroundman. Han kunde väl bedöma åldern på möbler och många andra saker, och vad värde dessa hade för hembygdsföreningens samlingar. En viss sortering var nödvändig av allt det material, som föreningen fick in genom sina insamlingar. Han var också den som kunde dokumentera händelser, som han hörde och såg, och även samla och bevara för föreningen värdefulla saker. Sture Johansson hade ett bra stöd av sin fru Mimmi, som också utförde mycket arbete inom Gårdsby hembygdsförening, innan de båda flyttade till Ramkvilla 1961. Det är intressant att läsa protokoll och årsberättelser, som är undertecknade av Sture Johansson, där framgår tydligt, vilken enkel och fin person han var. Han har gjort mycket inom föreningen men aldrig visat detta i skrift, hans namn står mest som underskrift. Därför har jag velat nämna något lite av det Sture betytt för Gårdsby hembygdsförening. Det blev för oss alla en stor saknad, när han flyttade från Gårdsby.

Det finns också en mångsidig kvinna inom Gårdsby hembygdsförening, nämligen folkskollärarinnan Sonja Granstrand.

Hon har skött det ansvarsfulla kassörsarbetet, från föreningens bildande 1951 fram till året 1977. Samma tid har hon varit ledamot i styrelsen, festkommittén och andra kommittéer. Man kan säga som så: "Sonja är alltid med när och där det behövs."

Att ha hand om en föreningskassa är en svår och samtidigt ansvarsfull uppgift. Det finns alltid önskemål om att göra det ena eller det andra inköpet av material, som behövs för föreningens verksamhet. Gårdsby sockens hembygdsförenings resurser var från början begränsade till ett anslag från Gårdsby socken på 5 000 kronor. En blygsam summa, när perspektivet av den planerade hembygdsgården kom på tal. Den enda säkra årliga inkomsten var medlemsavgiften på 2 kronor per medlem.

De mera osäkra inkomsterna, men de blev varje år över förväntan bra, var inkomsterna vid den årliga hembygdsfesten. Vi såg också fram mot eventuella bidrag, samt gåvor från medlemmar i form av material och arbete. Kassör Sonja Granstrand var den, som från början insåg, att här gällde det att hålla i penningpungen, och det var vad hon gjorde. Hon hade en enig styrelse bakom sig med parollen: "Samla in pengar först, köp och bygg sedan." Förutom kassörsarbetet har Sonja gjort så otroligt mycket för hembygdsföreningen, så det kan inte i ord beskrivas. Hon är den som ofta varit på Hoppet alldeles ensam och arbetet med diverse saker i föreningens samlingar. Sonja sköter textilierna, märker upp, tvättar, stryker och manglar och håller ordning i skåpen. Många är de saker, som Sonja skänkt från sitt eget hem, både gamla välbevarade kläder, linnedukar och mycket annat.

Föreningen kan tacka Sonja för att hon räddade en del av det skolmaterial, som fanns kvar i de gamla nerlagda skolorna i Gårdsby. En hel del sådant material hamnade tyvärr i privata händer vid skolornas försäljning, en del gick på auktion. Det som räddades blir säkerligen ännu mer intressant i framtiden. Jag vet också, att Sonja räddade de delar som fanns kvar av Gårdsby sockenbibliotek, när Rottne storkommun hämtat, vad de ville ha av samlingen. De böcker, som ansågs vara för gamla, lämnades kvar på vinden i Gårdsby kyrkskola. Dessa böcker har Sonja Granstrand tagit vara på och överflyttat till hembygdsgården. I samlingen finns också lånelängder kvar från Sonjas fars och farfars tid. Som lärare hade de hand om utlåning av

Hon har skött det ansvarsfulla kassörsarbetet, från föreningens bildande 1951 fram till året 1977. Samma tid har hon varit ledamot i styrelsen, festkommittén och andra kommittéer. Man kan säga som så: "Sonja är alltid med när och där det behövs."

Att ha hand om en föreningskassa är en svår och samtidigt ansvarsfull uppgift. Det finns alltid önskemål om att göra det ena eller det andra inköpet av material, som behövs för föreningens verksamhet. Gårdsby sockens hembygdsförenings resurser var från början begränsade till ett anslag från Gårdsby socken på 5 000 kronor. En blygsam summa, när perspektivet av den planerade hembygdsgården kom på tal. Den enda säkra årliga inkomsten var medlemsavgiften på 2 kronor per medlem.

De mera osäkra inkomsterna, men de blev varje år över förväntan bra, var inkomsterna vid den årliga hembygdsfesten. Vi såg också fram mot eventuella bidrag, samt gåvor från medlemmar i form av material och arbete. Kassör Sonja Granstrand var den, som från början insåg, att här gällde det att hålla i penningpungen, och det var vad hon gjorde. Hon hade en enig styrelse bakom sig med parollen: "Samla in pengar först, köp och bygg sedan." Förutom kassörsarbetet har Sonja gjort så otroligt mycket för hembygdsföreningen, så det kan inte i ord beskrivas. Hon är den som ofta varit på Hoppet alldeles ensam och arbetet med diverse saker i föreningens samlingar. Sonja sköter textilierna, märker upp, tvättar, stryker och manglar och håller ordning i skåpen. Många är de saker, som Sonja skänkt från sitt eget hem, både gamla välbevarade kläder, linnedukar och mycket annat.

Föreningen kan tacka Sonja för att hon räddade en del av det skolmaterial, som fanns kvar i de gamla nerlagda skolorna i Gårdsby. En hel del sådant material hamnade tyvärr i privata händer vid skolornas försäljning, en del gick på auktion. Det som räddades blir säkerligen ännu mer intressant i framtiden. Jag vet också, att Sonja räddade de delar som fanns kvar av Gårdsby sockenbibliotek, när Rottne storkommun hämtat, vad de ville ha av samlingen. De böcker, som ansågs vara för gamla, lämnades kvar på vinden i Gårdsby kyrkskola. Dessa böcker har Sonja Granstrand tagit vara på och överflyttat till hembygdsgården. I samlingen finns också lånelängder kvar från Sonjas fars och farfars tid. Som lärare hade de hand om utlåning av

Hon har skött det ansvarsfulla kassörsarbetet, från föreningens bildande 1951 fram till året 1977. Samma tid har hon varit ledamot i styrelsen, festkommittén och andra kommittéer. Man kan säga som så: "Sonja är alltid med när och där det behövs."

Att ha hand om en föreningskassa är en svår och samtidigt ansvarsfull uppgift. Det finns alltid önskemål om att göra det ena eller det andra inköpet av material, som behövs för föreningens verksamhet. Gårdsby sockens hembygdsförenings resurser var från början begränsade till ett anslag från Gårdsby socken på 5 000 kronor. En blygsam summa, när perspektivet av den planerade hembygdsgården kom på tal. Den enda säkra årliga inkomsten var medlemsavgiften på 2 kronor per medlem.

De mera osäkra inkomsterna, men de blev varje år över förväntan bra, var inkomsterna vid den årliga hembygdsfesten. Vi såg också fram mot eventuella bidrag, samt gåvor från medlemmar i form av material och arbete. Kassör Sonja Granstrand var den, som från början insåg, att här gällde det att hålla i penningpungen, och det var vad hon gjorde. Hon hade en enig styrelse bakom sig med parollen: "Samla in pengar först, köp och bygg sedan." Förutom kassörsarbetet har Sonja gjort så otroligt mycket för hembygdsföreningen, så det kan inte i ord beskrivas. Hon är den som ofta varit på Hoppet alldeles ensam och arbetet med diverse saker i föreningens samlingar. Sonja sköter textilierna, märker upp, tvättar, stryker och manglar och håller ordning i skåpen. Många är de saker, som Sonja skänkt från sitt eget hem, både gamla välbevarade kläder, linnedukar och mycket annat.

Föreningen kan tacka Sonja för att hon räddade en del av det skolmaterial, som fanns kvar i de gamla nerlagda skolorna i Gårdsby. En hel del sådant material hamnade tyvärr i privata händer vid skolornas försäljning, en del gick på auktion. Det som räddades blir säkerligen ännu mer intressant i framtiden. Jag vet också, att Sonja räddade de delar som fanns kvar av Gårdsby sockenbibliotek, när Rottne storkommun hämtat, vad de ville ha av samlingen. De böcker, som ansågs vara för gamla, lämnades kvar på vinden i Gårdsby kyrkskola. Dessa böcker har Sonja Granstrand tagit vara på och överflyttat till hembygdsgården. I samlingen finns också lånelängder kvar från Sonjas fars och farfars tid. Som lärare hade de hand om utlåning av

böckerna. Sonja är också studieintresserad, hon har varit med i föreningens studiecirklar och där bidragit med sitt kunnande och vetande. Sonja har också skaffat flera intressanta böcker till föreningen.

Det är inte bara Gårdsby hembygdsförening, som haft och fortfarande har gläiden och nyttan av att få samarbeta med Sonja Granstrand. Hon är känd i mycket vidare kretsar för sitt hembygdsvårdande arbete.

Sonja Granstrand fick, vid föreningens hembygdsdag den 19 juni 1977, mottaga en välförtjänt utmärkelse av Riksförbundet för hembygdsvård. Landsantikvarie Lars Thor hade fått uppdraget att överlämna plaketten, "För riksgärning i hembygdsvårdande tjänst". Att den utmärkelse, som Sonja Granstrand fått mottaga, verkligen var välförtjänt intygar Gårdsby hembygdsförening.

Vid årsmötet 1977 överlämnade Sonja på egen begäran sin plats i styrelsen, och kassörsarbetet, som hon haft i 25 år. Vid samma årsmöte utnämndes Sonja till hedersledamot i styrelsen.

När man bläddrar i arkivets pärmar med beteckningen "Gårdsby sockens hembygdsförenings egen verksamhet", finner man fotografier från 1952 och framåt med en viss ökning i antal år efter år. På bilderna finns många kända personer från Gårdsby, och samtliga har anknytning till Hoppet och Gårdsby hembygdsförening. Fotografierna är insatta i plastfickor och försedda med namn och förklarande text. Under de flesta bilderna står det "Foto: Knut Svensson" eller också "Reproduktion: Knut Svensson."

Denne Knut Svensson har goda kontakter med Gårdsby. Han bor visserligen i Växjö, men kör posten i Gårdsby, är gift med en flicka från Gårdsby och har sommarbostad i Gårdsby. Knut har alltid kamera med sig och tar många bilder på både folk och få. Alla bilder, som tages framkallar han själv i sin källare på Riddargatan i Växjö. Hans intresse för hembygdsforskning har från början varit stort, och han har kommit med mer och mer i kommittéer och föreningslivet. Hans största intressen är fotoografering och forskning. Det är just sådana personer med många idéer och stor energi, som behövs i Gårdsby hembygdsförening.

Knut Svensson blev invald i styrelsen 1971. Samma år delade Knut ut följande upprop till gårdsbyborna:

”Gårdsby sockens hembygdsförening.

Nu börjar vi en arbetsgrupp i studiecirkelform för att samla material om socknen och dess historia. På så många områden som möjligt och genom tiderna så långt tillbaka som möjligt, skall vi forska. Vi håller till i Församlingshemmet i Gårdsby mellan klockan 19.00 och ca 20.30 följande dagar: 19/1, 3/2, 17/2, 3/3, 17/3, 7/4, 21/4, 5/5 och den 19/5. Alla som vill vara med är välkomna.

Övriga upplysningar per telefon 182 19, Knut Svensson dagligen kl. 16.00–20.00.”

Knut har senare skrivit i nederkanten.

”En sådan här lapp delades ut i brevlådorna till alla hushållen i Gårdsby socken. Resultatet blev gott, en grupp om 20–25 personer samlades och startade forskningsarbetet.”

Enligt en bifogad deltagarlista, besöktes studiecirkeln av 46 deltagare med ett sammanlagt besöksantal de nio kvällarna på 187 personer. Denna studiecirkelform i forskning väckte ett enormt intresse i Gårdsby socken. Gamla såväl som unga familjemedlemmar öppnade sina byrålådor och byakistor, och plockade fram gamla gulnade handlingar och foton från sina förfäders tid. Det fanns så mycket att titta på och prata om, i det material som deltagarna tagit med sig, att den anslagna tiden alltid överskreds. Mycket av det material, som bearbetas på cirkelträffarna, överlämnades till cirkelledaren Knut Svensson. Högarna växte, mer och mer efter varje träff, och det blev snart bekymmer. Något måste göras, och var skulle det värdefulla materialet förvaras? Ingen ville väl ha det liggande hemma. Samlingspärmar och plastfickor inköptes. Knut Svensson åtog sig detta stora arbete med att sätta in materialet i fickorna, samt att placera in dessa i samlingspärmar efter en viss ordning. Varje by har en egen pärm. Några pärmar finns för mera allmänt material och några för föreningens egen verksamhet. Torpinventering och minnesvård har var och en sina. Den fina text som finns på pärmarnas ryggar är utförd av Helfrid Roos.

Förvaringen av samlingspärmar och övrig värdefull material löstes på ett turligt sätt genom att Riksbanken i Växjö utannonserade ett större brandsäkert kassaskåp. Hembygdsföreningens ordförande Åke Olsson och undertecknad var en dag i början av

mars månad 1972 inne på banken och fick köpa skåpet för 200 kronor. Det har sedan använts som arkivskåp, på Hoppet.

Forskningsarbetet fortsatte och intresset bredde ut sig, nya studiecirklar bildades. En med ämnet torpinventering började 1975, och som ledare för denna står Kjell Gustafsson, Norra Åreda. Anslutningen blev stor, och mycken vetskap om torpen i Gårdsby har samlats in. Som hjälpmedel har hembygdsföreningen inköpt läsapparat samt 9 rullar mikrofilm över Gårdsby kyrkobokföring. Studiecirkeln har därigenom kommit in även på släktforskning.

Karl Gunnar Stenberg har varit ledare för en grupp, som har haft minnesvård på programmet. De har även utfört en hel del praktiskt arbete med att iordningställa miltavlor och bygga upp de nerfallna stensättningar längs våra vägar vari de gjutna tavlor är insatta.

Det har också forskats i svepaskarnas och matdosornas olika typer och användning förr i tiden. Deltagarna fick även lära sig att hantverksmässigt tillverka svepaskar, dosor och laggkärl under ledning av Per Jakobsson, Växjö.

Det nämndes i början av denna berättelse över hembygdsforskning, att det finns 39 stycken samlingspärmar i arkivet. Det säger kanske inte så mycket, men i dessa pärmar finns ett genomsnitt på 100 sidor i A4 format med text, foton och insamlade handlingar. Det innebär att det finns i hembygdsföreningens arkiv ca 3 900 sidor, väl värda att se och läsa. Bland allt detta material finns många berättelser av föreningens egna medlemmar. En av dem är Helfrid Roos, som skrivit många berättelser om händelser i socknen, och bidragit med en hel del material till hembygdsföreningens arkiv.

Vi har också Ragnar Lindeberg, Växjö, som varit medlem i Gårdsby hembygdsförening i många år. Han har skrivit om föreningens läsestugor, yste, ljusstöpning och arbetskvällar, där han namngett deltagarna och vad slags arbete som utförts, samt andra händelser som förekommit i samband därmed.

Det finns många, många fler som bidragit med material till hembygdsföreningens arkiv, och mycket vore att berätta om detta. Intresserade läsare och forskare hänvisas till Hoppet för att titta in i arkivet. Arkivet öppnas av föreningens värdfolk Greta och Henning Sjögren, vid alla de sammankomster som är

upptagna på arbetsordningen. Den välordnade sammanställningen av arkivets material, visar resultatet av den energi och arbetsvilja, som finns i Gårdsby sockens hembygdsförening.

Forskning av den typ som bedrivits här, är av sådan omfattning att den inneburit långa resor och besök hos många institutioner på olika håll. För att på något sätt visa sin tacksamhet har föreningen vid ett sammanträde den 24 juli 1967 antecknat i protokollets § 3:

”Styrelsen beslutade att utse lantbrevbärare Knut Svensson till hedersmedlem i Gårdsby hembygdsförening.”

Att en person med ett så omfattande kultur- och forskningsarbete blir uppmärksammas i vidare kretsar än den egna föreningen är helt klart, så har även Knut Svensson blivit. Som bevis härför fick han mottaga Hyltén-Cavallius medaljen, en välförtjänt utmärkelse. Den utdelades av Växjö kommunalfullmäktiges ordförande, Ingvar Dominique, på Smålands Museum den 17 december 1978.

Mina 30 år i styrelsen

Efter 30 år i styrelsen i Gårdsby sockens hembygdsförening är det väl inte så underligt, om tankarna ibland går tillbaka till alla de människor, som man har träffat och arbetat tillsammans med under de gångna åren. Det kommer fram många minnen av skilda slag, negativa och positiva för både mig själv och föreningen. Några av våra medlemmar har avlidit, andra har flyttat ut ur socknen, men många nya har också anslutit sig till föreningen och nya krafter har kommit till i såväl styrelse som i övriga kommittéer.

Den 9 december 1951 hade vi vårt första styrelsesammanträde, samtliga ledamöter var närvarande. Det fanns inte så mycket att avhandla, så mötet blev kort. År 1952 hade vi två styrelsesammanträden samt årsmöte, som hölls i ryggåsstugan på Hoppet i samband med invigningen. De allra första sammanträdena hölls i kommunalrummet i kyrkskolan i Gårdsby, alltså nuvarande församlingshemmet. På den tiden var rummet mot kyrkan delat i två rum. Kantor Sture Johansson bebodde det inre, som alltså tillhörde hans lägenhet. Det yttre, som man kom in i från förstugan, var avsett för kommunala och kyrkliga sammanträ-

den. Där fick även hembygdsföreningen hålla sina sammanträden, tills Ekebergastugan blev så färdig, att vi kunde vara där.

Vi var också några gånger i den lilla ryggåsstugan på Hoppet, som var föreningens första byggnad. Den var på den tiden välmöblerad och trivsamt, med brasan i öppna spisen och fotogenlampan på borden. Ryggåsstugan blev mindre använd, sedan Ekebergastugan tagits i bruk, och en del möbler flyttats över till den.

Sedan har vi varit i Ekebergastugan med våra sammanträden, utom med årsmötena, som de senare åren hållits i församlingshemmet. Det beror på den stora anslutningen av medlemmar och andra besökare till dessa.

När man läser hembygdsföreningens protokoll ser man, att skiftet av ledamöter i styrelsen har varit mycket lågt under de gångna 30 åren. Den första styrelsen satt oförändrad i 10 år, sedan har det blivit en del skiftet av olika skäl. Vid årsmötet den 23 oktober 1966 påtalade godsägare Gowenius, som då varit ordförande i 15 år, att det vore på tiden med ett ordförande-byte. Det var med en viss tveksamhet, som hans entledigande från ordförandeposten beviljades, ty Kurt Gowenius skötte under alla åren sitt uppdrag på ett föredömligt sätt. Han hade en utpräglad ledarförmåga parat med stora kunskaper i praktiska och allmännyttiga ting. Dessutom kom han snabbt och lätt fram med förslag och goda råd, som alltid ledde till hembygdsföreningens bästa.

Till ny ordförande i Gårdsby hembygdsförening valdes enhälligt den 37-åriga Åke Olsson från Stojby. Han hade då redan varit med i styrelsen i 5 år, var väl insatt i föreningsarbetet och var samtidigt en omtyckt person. Det visade sig ganska snart, att vi fått rätt man till efterträdare på ordförandeposten. Godsägare Gowenius satt kvar i styrelsen till årsmötet 1979. Då han avgick, utnämndes han till Gårdsby hembygdsförenings hedersordförande.

Jag tar mig här friheten att presentera styrelsen med jämna 10-års intervaller.

Styrelsens sammansättning år 1951:

Kurt Gowenius, ordförande

Sture Johansson, sekreterare

Sonja Granstrand, kassör

Erik Persson, Valfrid Bäckman, Lennart Sjögren, Artur Karlsson och Kjell Johansson

10 år senare, 1961:

Kurt Gowenius, ordförande

Bengt Sjögren, sekreterare

Sonja Granstrand, kassör

Erik Persson, Valfrid Bäckman, Åke Olsson, Allan Knutsson och Kjell Johansson

20 år senare, 1971:

Åke Olsson, ordförande

Kjell Johansson, sekreterare

Sonja Granstrand, kassör

Kurt Gowenius, Gunvor Olsson, Knut Svensson, Caj Kjellsson och Henning Sjögren

30 år senare, 1981:

Åke Olsson, ordförande

Kjell Gustafsson, sekreterare

Gulli Olsson, kassör

Knut Svensson, Gunnar Hansson, Göran Johansson, Arne Moding, Bengt Sjökvist, Henning Sjögren och Kjell Johansson

En enig styrelse är en förutsättning för en lyckad föreningsverksamhet, det är en erfarenhet, som jag tror, att många i Gårdsby hembygdsförening har gjort. Här har verkligen varit ett gott samarbete inom både styrelse och övriga kommittéer, arbetslag och föreningen i sin helhet.

Innan jag avslutar denna berättelse – historik – eller vad man ska kalla den – om Gårdsby sockens hembygdsförening och dess verksamhet, vill jag tacka styrelsen för dess medverkan till att jag under högtidliga former fick motta Hyltén-Cavallius-medaljen av vår landshövding Astrid Kristensson vid hembygdsfesten på Hoppet den 17 juni 1979. Den är mig ett uppskattat och kärt minne för livet.

ETT HJÄRTLIGT TACK!

Kjell Johansson

Efterskrift

Materialet till denna historik är till största delen hämtat ur hembygdsföreningens arkiv. En del har jag tagit ur minnet, och en del har medlemmar inom föreningen berättat. Jag tackar Gunvor Olsson, Solveig Nilsson och alla andra som hjälpt mig.